

P R A V I L N I K
**o medijskom predstavljanju i javnom oglašavanju političkih subjekata u
izbornom periodu**

Na temelju članka 16.18 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 20. sjednici, održanoj 03.05.2024. godine, donijelo

P R A V I L N I K o medijskom predstavljanju i javnom oglašavanju političkih subjekata u izbornom periodu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Članak 1. (Primjena)

Pravilnikom o medijskom predstavljanju i javnom oglašavanju političkih subjekata u izbornom periodu (u dalnjem tekstu: Pravilnik) bliže se uređuje primjena odredbi Poglavlja 16. „Mediji u izbornom periodu“ i pojedinih odredbi Poglavlja 7. „Pravila ponašanja u izbornom periodu“ Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Izborni zakon BiH).

Članak 2. (Definicije)

U svrhu tumačenja i primjene ovog Pravilnika, definicije i skraćenice u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) Izborni period podrazumjeva period od dana raspisivanja izbora do dana potvrđivanja rezultata izbora.
- b) Preuranjena izborna kampanja je svaki oblik radnji iz kampanje koje poduzimaju politički subjekti u periodu od raspisivanja izbora do perioda zvaničnog početka izborne kampanje
- c) Izborna kampanja su radnje i postupci u periodu koji počinje 30 dana prije dana održavanja izbora i završava se nastupanjem početka perioda od dvadeset četiri (24) sata prije otvaranja biračkih mjeseta, tokom kojeg politički subjekt na zakonom utvrđen način upoznaje birače i javnost sa svojim programima i kandidatima za predstojeće izbore.
- d) Službeni početak izborne kampanje je dan kada službeno počinje izborna kampanja.
- e) RAK je Regulatorna agencija za komunikacije.
- f) Pravila RAK-a podrazumijevaju sva pravila koja donosi RAK, a kojim se reguliraju pitanje emitiranja RTV programa.
- e) Politički subjekt podrazumijeva političku stranku, neovisnog kandidata, koaliciju ili listu neovisnih kandidata, ovjerenu za sudjelovanje na izborima u skladu sa Izbornim zakonom BiH. Pod političkim subjektom, u smislu ovog Pravilnika, podrazumijeva se i udruga, odnosno drugi registrirani organizirani oblik djelovanja nacionalnih manjina i skupina od najmanje 40 građana koji imaju biračko pravo koji sudjeluju na izborima u smislu članka 13.14 Izbornog zakona BiH.
- g) Političko oglašavanje podrazumijeva emitiranje i objavu oglasa, javnih poziva, spotova i bilo kojeg drugog vida javnog oglašavanja političkog subjekta.
- h) Javno oglašavanje podrazumijeva oglašavanje putem medija, plakata, postera, interneta, letaka, pokretnih reklama i svaki drugi vid javnog oglašavanja dostupan biračima i javnosti.
- i) Sjedište institucije u smislu odredbe članka 16.5 stavak (1) točka b) Izbornog zakona BiH podrazumijeva navođenje imena grada i države u kojoj institucija ima sjedište.
- j) Mediji su svi elektronski mediji, on-line mediji, tiskani mediji i društvene mreže

- k) Tiskani mediji su tiskane publikacije, poput npr. novina, tabloida, časopisa, knjiga, pamfleta, a koji predstavljaju sredstva masovne komunikacije sa ciljem informiranja od javnog interesa.
 - l) "On-line mediji" u smislu ovog Pravilnika su internet portali i druge on-line platforme koje predstavljaju sredstvo komunikacije sa ciljem informiranja od javnog interesa.
 - m) Elektronski mediji su u smislu ovog Pravilnika javne i privatne televizijske i radio stanice koje posjeduju odgovarajuću dozvolu RAK-a.
- n) Društvene mreže su internetske ili mobilne platforme koje omogućavaju dvosmjernu interakciju putem sadržaja i komunikacija koje generiraju korisnici, odnosno mediji dostupni na određenim platformama dizajniranim da korisnicima omoguće kreiranje sadržaja i interakciju s informacijama i njihovim izvorima.
- o) Vijeće za štampu i online medije u Bosni i Hercegovini je samoregulatorno tijelo za stampane i online medije.

Članak 3. (Lažne informacije u izbornom periodu)

- (1) Političkim subjektima je zabranjeno da putem medija iznose lažne informacije koje bi mogle ugroziti integritet izbornog procesa i dezinformirati birače
- (2) U slučaju povrede iz stavka (1) ovog članka, Središnje izbirno povjerenstvo BiH je ovlašteno da provede postupak
- (3) Mediji će informirati javnost o toku i ishodu provedenog postupka iz stavka (2) ovog članka.

Članak 4. (Izvještavanje elektronskih medijima o aktivnostima dužnosnika)

- (1) U emisijama elektronskih medija nijedan politički subjekt ne može imati povlašten položaj u odnosu prema drugom političkom subjektu.
- (2) Dužnosnici na svim razinama vlasti koji su kandidati na izborima ne smiju imati povlašten položaj prema drugim sudionicima u izbornom procesu.
- (3) Informiranje o redovnim aktivnostima dužnosnika na svim razinama vlasti dopušteno je u okviru informativnih programa elektronskih medija, bez direktnog ili indirektnog navođenja njihove kandidature na izborima i stranačke pripadnosti, kad god se radi o aktivnostima koje proizilaze iz zakonom utvrđenog djelokruga tijela kojima pripadaju.
- (4) Elektronski mediji će posebno voditi računa o tome da se principi uravnoteženosti, jednakog pristupa, poštenja i nepristrasnosti poštivaju u informativnim emisijama, pogotovo u emisijama aktualnih vijesti, u intervjuima, te u raspravama o aktualnim političkim temama, poput okruglih stolova, drugih debatnih emisija i slično, koje tematski nisu u direktnoj vezi sa izbornim aktivnostima političkih subjekata, ali bi mogli imati utjecaj na raspoloženje birača.

Članak 5. (Struktura vlasništva u on-line medijima)

- (1) On-line mediji koji se opredijele za izvještivanje o izbornoj kampanji dužni su osigurati javne i transparentne informacije o svom vlasništvu te pravično, profesionalno i stručno pratiti izborne aktivnosti uz dosljedno poštivanje novinarskog kodeksa, te opće prihvaćenih demokratskih principa i pravila, posebno osnovnog principa slobode izražavanja.

- (2) On-line mediji na prigodnom će mjestu sadržavati strukturu vlasništva nad medijem, naziv, adresu, broj telefona, elektronsku adresu i kontakte odgovornog izdavača i urednika, kojima mogu biti upućivane žalbe i prigovori na pisanje on-line medija.

Članak 6.
(Uporaba izraza u muškom i ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovom Pravilniku, navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

**POGLAVLJE II. PERIOD OD DANA RASPISIVANJA IZBORA DO DANA
SLUŽBENOG POČETKA IZBORNE KAMPANJE**

Članak 7.
(Zabrana vođenja preuranjene izborne kampanje za političke subjekte)

(1) U periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje, političkim subjektima zabranjeno je vođenje kampanje, kao i plaćeno političko oglašavanje putem elektronskih medija, on-line medija, tiskanih medija i društvenih mreža ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim plaćenog političkog oglašavanja o održavanju internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata.

(2) Podtijelom i statutarnim tijelom političkog subjekta, u smislu Izbornog zakona BiH, podrazumijevaju se tijela koja su predviđena statutom političkog subjekta (predsjedništvo, glavni odbor, skupština, kongres, konvencija i dr.).

Članak 8.
(Zabrana emitiranja i objave plaćene izborne kampanje za medije)

U periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje, medijima je zabranjeno emitiranje i objavljivanje plaćenog političkog oglašavanja osim plaćenog političkog oglašavanja kojim se obavještavaju članovi tijela i statutarnih tijela političkih subjekata o održavanju internih skupova organa i statutarnih tijela političkih subjekata, pod jednakim uvjetima za sve političke subjekte.

Članak 9.
(Zabrana vođenja preuranjene izborne kampanje za političke subjekte)

(1) U periodu preuranjene izborne kampanje političkim subjektima je zabranjen svaki oblik radnji iz kampanje koje preduzimaju politički subjekti u periodu od raspisivanja izbora do perioda zvaničnog početka izborne kampanje.

(2) Zabrana iz stavka (1) ovog članka, odnosi se na upoznavanje birača i javnosti sa programom i kandidatima političkih subjekata za predstojeće izbore.

(3) Zabrana iz stavka (1) ovog članka, ne odnosi se na organiziranje zakonitih zvaničnih skupova tijela i događaja političkih subjekata u svrhe koje nisu kampanja.

POGLAVLJE III. PERIOD IZBORNE KAMPANJE

Članak 10.
(Objava rezultata istraživanja javnog mnjenja)

(1) Zabrane iz članka 16.10 i 16.11. Izbornog zakona BiH odnose se na sve medije u Bosni i Hercegovini.

(2) Zabrane iz stavka (1) ovog članka, odnose se i na objave ranije pripremljenih, već emitiranih ili tiskanih sadržaja.

Članak 11. (Obavještavanje političkih subjekata)

Smatraj će se da je elektronski medij obavijestio političkog subjekta o terminima sudjelovanja u posebnim emisijama pod uvjetom da obavještenje može dokumentirati.

Članak 12. (Neposredno obraćanje)

(1) Javni elektronski mediji dužinu trajanja neposrednog obraćanja utvrđuju na osnovu dosadašnje prakse, broja političkih subjekata i drugih relevantnih okolnosti, ali tako da se omogući svakom političkom subjektu najmanje tri minute neposrednog obraćanja u izbornoj kampanji.

(2) Svim političkim subjektima mora se osigurati isto vrijeme za neposredno obraćanje.

(3) Termini za neposredno obraćanje moraju se utvrditi u vremenu kada je vjerojatno da je vrijeme dostupno najvećem dijelu javnosti.

(4) Redoslijed sudjelovanja političkih subjekata u neposrednom obraćanju, javni elektronski mediji utvrđuju se ždrijebanjem najkasnije sedam dana prije početka izborne kampanje. O datumu i mjestu utvrđivanja redoslijeda, politički subjekti bit će obaviješteni i mogu tom utvrđivanju prisustvovati.

(5) Jednom ustanovljeni termini u emisijama elektronskih medija ne mogu se mijenjati.

(6) Javne radijske i televizijske stanice moraju osigurati neposredno obraćanje za sve političke subjekte koji su registrirani u izbornoj jedinici koja pripada administrativno-teritorijalnoj jedinici koja je osnivač javnog elektronskog medija.

(7) Javne televizijske stanice moraju emitirati neposredno obraćanje u formatu pristupačnom osobama sa oštećenjem vida/sluha. Pristupačnost se ostvaruje, između ostalog, tumačenjem na znakovni jezik, titlovanjem ili audiodeskripcijom.

(8) Odredbe ovog člana primjenjuju se i na privatne radijske i televizijske stanice ako se odluče za organiziranje neposrednog obraćanja političkih subjekata, uzimajući u obzir sjedište elektronskog medija, programsko usmjereno i ciljnu publiku.

Članak 13. (Plaćeno političko oglašavanje)

(1) Plaćeno političko oglašavanje dozvoljeno je u periodu od dana službenog početka izborne kampanje do početka izborne šutnje, odnosno u periodu 30 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Cijene političkog oglašavanja moraju biti iste za sve političke subjekte, a cjenovnici se moraju dati na uvid RAK-u i ovjerenim političkim subjektima 15 dana prije službenog početka izborne kampanje.

(3) Elektronski mediji određuju termine za plaćeno političko oglašavanje najkasnije sedam dana prije službenog početka izborne kampanje. Mediji će imati jasna pravila o tome kako se odlučuje o redoslijedu i vremenu u kojem se emitiraju politička oglašavanja. U slučaju spora u vezi s redoslijedom i terminom emitiranja političkih oglašavanja, elektronski mediji riješit će to dogовором s političkim subjektom i nakon toga, ako se ukaže potreba, i ždrijebanjem.

(4) Plaćeno političko oglašavanje se jasno označava kao takvo i ne može biti emitirano 15 minuta prije, u toku ili neposredno nakon emisija vijesti.

(5) Termin neposredno iz stava (4) ovog člana u ovom kontekstu tumači se kao vremenski period od 15 minuta prije i nakon emitiranja vijesti.

(6) Ako politički subjekti nisu u mogućnosti sami organizirati produkciju svojih političkih spotova, mogu takve usluge tražiti od elektronskih medija. Takve produzione usluge mediji mogu naplatiti. Naknade koje se u tom slučaju naplaćuju moraju biti jednake za sve političke subjekte na istoj razini usluga.

(7) Elektronski medij ima pravo da odbije objavu plaćenog političkog oglašavanja ako:

- a) oglašavanje nije naručeno putem narudžbe u pisanom obliku;
- b) oglašavanje ne zadovoljava tehničke i profesionalne standarde koji su jasno utvrđeni i s kojim su blagovremeno upoznati politički subjekti,
- c) oglašavanje uključuje bilo kakvu diskriminaciju ili predrasude na osnovu spola, rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, posebnih potreba, dobi, seksualne orijentacije, društvenog podrijetla, kao i svaki drugi sadržaj koji ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojoj osobi onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, njegovih prava i sloboda;
- d) se oglašavanjem ponižava, zastrašuje ili podstiče na mržnju, nasilje ili diskriminaciju protiv osoba ili skupine na temelju spola, rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, posebnih potreba, dobi, seksualne orijentacije, društvenog podrijetla ili na temelju bilo koje druge okolnosti koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojoj osobi onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, njegovih prava i sloboda;
- e) oglašavanje uključuje sudjelovanje djece
- f) je oglašavanje u suprotnosti sa propisima RAK-a.

(8) Ukoliko elektronski mediji smatraju da sadržaj naručenog plaćenog političkog oglašavanja potпадa pod točke c), d), e) i f) stavka (7) ovog članka, mogu se obratiti RAK-u koji će izdati obvezujuće mišljenje u svezi sa sadržajem.

(9) Ukoliko elektronski mediji odbiju objavu plaćenog političkog oglašavanja, navodeći kao razlog točke c), d), e) i f) stavka (7) ovog članka, politički subjekt čiji oglas je odbijen ima se pravo obratiti RAK-u koji će izdati obvezujuće mišljenje u svezi sa sadržajem.

(10) Obvezujuće mišljenje iz stavka (8) i (9) ovog članka, RAK izdaje najkasnije u roku od 48 sati, i isto dostavlja na znanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Članak 14. (Promocija kandidata oba spola)

- (1) Politički subjekti u periodu izborne kampanje obvezni su osigurati ravnomjernu promociju kandidata oba spola u medijskim nastupima, u javnim skupovima i drugim oblicima izborne kampanje s ciljem osiguranja jednakosti kandidata oba spola.
- (2) U toku izborne kampanje politički subjekti će uložiti maksimalne napore da svojim kandidatkinjama i kandidatima na izborima osiguraju jednaku zastupljenost za prezentiranje njihovog političkog programa i programa njihovih političkih subjekata kako putem javnih tako i putem privatnih elektronskih medija.

Članak 15. (Uklanjanje plakata i drugih materijala)

Politički subjekt dužan je u roku od 15 dana od dana održanih izbora osigurati uklanjanje svih oglasa, plakata, postera i drugog sličnog materijala s prostora određenog za kampanju, a koji su korišteni u svrhu izborne kampanje tog političkog subjekta. Politički subjekti u periodu izborne kampanje obavezni su osigurati ravnomjernu promociju kandidata oba spola u medijskim nastupima, u javnim skupovima i drugim oblicima izborne kampanje s ciljem osiguranja jednakosti kandidata oba spola.

Članak 16. (Plan i raspored emitiranja političkih programa)

- (1) Elektronski mediji najmanje sedam dana unaprijed šalju raspored planiranih političkih programa RAK-u. Sve izmjene planiranih programa ili političke emisije isplanirane u kratkom roku bit će prijavljene RAK-u što je prije moguće.
- (2) Elektronski mediji čuvaju detaljne zapise o vremenskom rasporedu emitiranja političkih oglašavanja, vremenskom rasporedu i sadržaju političkih programa, kao i pokrivanju političkih događaja, i takve zapise daju na javni uvid. Takvi zapisi šalju se RAK-u svakog ponедjeljka za prethodnu sedmicu. Takvi zapisi moraju sadržavati izvješće o primljenim i realiziranim zahtjevima za plaćeno političko oglašavanje. RAK može od medija u svakom trenutku zatražiti zbirno izvješće o političkom oglašavanju i političkim programima, kao i izvješće o vremenu datom svakom političkom subjektu.

POGLAVLJE IV. JAVNI ELEKTRONSKI MEDIJI I SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH

Članak 17. (Javni elektronski mediji)

- (1) Javni elektronski mediji dužni su besplatno i u potpunosti objavljivati radio i TV spotove, saopćenja i informacije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kako bi birači bili informirani o svim aspektima izbornog procesa.
- (2) Ako javni elektronski medij odbije postupiti sukladno stavku (1) ovog članka, Središnje izborno povjerenstvo BiH podnijet će prijavu RAK-u na nadležni postupak.
- (3) Središnje izborno povjerenstvo BiH obavijestit će blagovremeno javni elektronski medij o vremenskom periodu objave radio i TV spota, saopćenja i informacije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, uključujući i broj njihovog ponavljanja.

POGLAVLJE V. STEREOTIPNI I UVREDLJIVI SADRŽAJI

Članak 18. **(Zabрана stereotipnih i uvredljivih sadržaja)**

Zabranjeno je vođenje izborne kampanje putem medija koja je stereotipnog i uvredljivog sadržaja u odnosu na muškarce i/ili žene ili koja podstiče stereotipno i uvredljivo ponašanje na temelju spola ili ponižavajući odnos prema pripadnicima različitih spolova.

Članak 19. **(Nadležnost za vođenje postupka)**

(1) RAK, kao organ nadležan za praćenje rada elektronskih medija, primjenjivat će svoj Pravilnik o postupku rješavanja povreda uvjeta dozvola i propisa Regulatorne agencije za komunikacije („Službeni glasnik BiH“, broj 77/21), u svim slučajevima u kojima se elektronski mediji ne budu pridržavali odredbi Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH i odredbi ovog Pravilnika.

(2) Politički subjekti svoje primjedbe na sadržaj u tiskanim i on-line medijima u vezi s praćenjem izborne kampanje upućuju Vijeću za tisk i on-line medije, na osnovu Kodeksa za tiskane i on-line medije i pripadajućim smjernicama Vijeća za izvješćivanje o izborima, a sukladno procedurama Vijeća.

(3) Žalbe političkih subjekata na izvješćivanje tiskanih i on-line medija u BiH, rješavat će Žalbena komisija Vijeća za tisk i online medije u BiH, po hitnom postupku.

(4) Za rješavanje po prigovorima za povrede Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH koje učini politički subjekt nadležno je Središnje izborno povjerenstvo BiH.

Članak 20. **(Prestanak primjene)**

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika, prestaje primjena Pravilnika o medijskom predstavljanju političkih subjekata u periodu od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora („Službeni glasnik BiH“, broj 27/22).

Članak 21. **(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)**

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u "Službenom glasniku BiH", „Službenim novinama FBiH“, „Službenom glasniku RS“, „Službenim novinama Brčko distrikta BiH“ i na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba.

Broj: 05-1-02-2-575-1/24
Sarajevo, 03.05.2024. godine

